

Rimsmedens ABC

Forord

A: Indhold og rytme

- A-1. Festsange
- A-2. Stof til sangen
- A-3. Valg af melodi
- A-4. Sangens opbygning
- A-5. Sprogstil
- A-6. Rytme
- A-7. Maskevers
- A-8. Rytmeskabelon

B: Alt om rim

- B-1. Rimtyper
- B-2. Stødtone
- B-3. Vokaloversigt
- B-4. Rim på jysk
- B-5. Kreative rim
- B-6. Rimkvalitet
- B-7. Mini rimordbog
- B-8. Om rim i sange

C: Øvelser

- C-1. Vers om indhold
- C-2. Betonet eller ej
- C-3. Stød eller ej
- C-4. Den rigtige vokal
- C-5. Kort eller lang vokal
- C-6. Den rigtige endelse
- C-7. Halvrिम
- C-8. Identiske rim
- C-9. Bogstavrim
- C-10. Vers om rim

Rimsmedens ABC: Forord

Denne lille bog handler om at skrive festsange. Det er mit håb, at du vil få nytte af den, hvad enten du er ny eller garvet sangskriver. Dansklærere er velkomne til at bruge bogen i undervisningen.

Bogen indeholder 3 kapitler:

A: Indhold og rytme - generelle erfaringer om dét at skrive, plus en nyttig, men alligevel ikke særlig teknisk gennemgang af begrebet rytme.

B: Alt om rim - om, hvornår et rim lyder rigtigt i en sang.

C: Øvelser - afkrydsningsopgaver, beregnet til at sætte bestemte nyttige begreber på plads.

Hvis du har forslag til ekstra afsnit, kommentarer til den bestående tekst, eller sjove oplevelser at fortælle om i forbindelse med festsange - så send mig endelig en mail ... Det kunne være sjovt at indlægge afsnit skrevet af andre!

Med venlig hilsen *Per Andersen*

A-1. Festsange

Festsange er en speciel dansk tradition. Sangskriverne findes i alle aldre og samfundslag. Nogle skriver mange sange. Andre skriver kun en eller to festsange i løbet af deres liv.

Festsange anmeldes ikke ligesom bøger - men koret og modtageren får en holdning til dem, mens de synges.

En festsang skal først og fremmest kunne **synges** - uden at man har gennemlæst den i forvejen. Deltagerne skal kunne stole på, at ordene passer til melodien. Hvis der er en linje i første vers, der ikke dur, så bliver de mistænksomme i resten af sangen.

Formen skal altså være i orden.

Også indholdet skal være noget, de kan stå inde for. Sangen lægger nogle udtalelser i munden på deltagerne. De skal være trygge ved at synge **til**.

Der er tre parter at tage hensyn til, når man skriver en sang: Modtageren. Sangkoret. Og afsenderen. Alle parter skal synes om sangen, for at den er god.

Den dårlige festsang - den fjerner lidt af stemningen. Den efterlader en flov smag i munden på koret. Den flove smag kan skyldes både form og indhold - og den medfører altid en rysten på hovedet ad den, der er kommet med sangen.

Den gode festsang gør festen bedre. Den gode festsang kan man også læse efter festen - og stadig synes, den er god.

Det at skrive en sang er en kreativ beskæftigelse - såvel som et håndværk. Man udvælger og kombinerer stoffet. Man formulerer og redigerer. Man skriver foreløbige udkast. Man tumler med problemerne. Man finder løsninger. Forbedringer.

Det første vers er tit det sværeste. For at komme i gang kan man skrive det første der falder en ind - og så gå videre. I løbet af sangen får man nok en bedre ide.

Det er spændende at prøve sig frem, og det er en tilfredsstillelse at finde en vending der lige præcis udtrykker hvad man har tænkt sig.

Mange af løsningerne kommer, mens man er ved et helt andet vers - eller mens man hænger vasketøj op.

Rimkravet er både en begrænsning og en udfordring. På grund af kravet om rim tvinges tankerne til at skifte bane hele tiden, mens man skriver.

Man kan hjælpe inspirationen på vej - ved at bruge en rimordbog. Hvis man har en god linje, som man gerne vil beholde - så er der måske et rimord, som bringer en ny vinkel ind.

En SYNONYM-ordbog kan også være til nytte. Kan man ikke finde et rim på **konen** - så går det måske bedre med **madammen**.

Man kommer ud for både op- og nedture under arbejdet. Man føler at man **ofrer** sig,

når man er nødt til at kassere et par gode linjer, fordi de alligevel ikke passer ind.

Man kan pålægge sig selv så høje formkrav, at det bliver vanskeligt at leve op til dem igennem en hel sang:

- Alle rim skal være rammende og hævet over enhver kritik.
- Hvert ord skal passe perfekt ind i melodians rytme.
- Ingen festdeltager må kunne komme i tvivl om, hvordan en eneste stavelse skal synges.
- Hver sætning skal være interessant, mundret og korrekt.

Man må acceptere nogle få skønhedsfejl. Der vil altid være steder i sangen, der er bedre end andre. Nogle linjer er man stolt af. Andre linjer vil man helst have folk til at gå lidt let henover.

Den færdige sang er altid enestående.

Ingen andre ville lave den på helt samme måde. Ingen andre **kunne**.

A-2. Stof til sangen

Det er vigtigt at have et så klart billede som muligt af de ting, der har betydning for sangen. Hvis man kommer i tvivl, mens man er i gang med at skrive, så kan man blive tvunget til at gætte - eller til at udtrykke sig i vage vendinger - eller til helt at udelade et emne.

Selv oplysninger, som ikke skal nævnes direkte i sangen, kan være nyttig baggrundsviden for skribenten. Derfor foretrækker jeg altid at tale med kunden selv - frem for at skrive ud fra oplysninger i et brev.

En af mine forfatterkolleger afleverede engang en sang til en kunde, som læste den igennem og sagde: - Den er rigtig god - men hvem er ham Søren? Min kollega var ved en fejltagelse kommet til at kalde sølvgommen, som hed Anders, for Søren. Heldigvis var navnet ikke brugt til at rime på, så fejlen lod sig da rette.

Sangskrivere laver nu og da fejl, der kræver større omskrivninger end sådanne tanketorsk:

Man misforstår en episode. Man blander bedsteforældrene sammen. Man har fået forkert fat i hovedpersonens karakter. Man viser sin uvidenhed om, at moderens mand er konfirmandens nye stedfar. Man omtaler en kær tante, som om hun deltog i festen - selv om hun i virkeligheden er død.

Eller man nøjes med at **hentyde** til en begivenhed, som man burde have forklaret fuldt ud - fordi man fejlagtigt tror at alle gæsterne ved besked.

Det er en fordel at kende det præcise forhold imellem afsender og modtager. Skal sangen underskrives - og hvordan?

Få at vide, hvordan man staver alle de navne der skal med.

Vær helt sikker på, hvad sangens budskab skal være. Skal den kun være sjov? Eller skal den være meget varm?

Er der tænkt på en bestemt sangskjuler?

Læg mærke til kundens ordvalg. Sangen bliver mest ægte, hvis man bruger de samme vendinger. Der er forskel på, om fødselaren **går** eller **render** til fodbold.

Eksempel på stof til en sang fra forældrene til konfirmanden:

- Tid og sted for konfirmation og fest.
- Forholdet til søskende og bedsteforældre.
- Konfirmandens væremåde og interesser.
- Pudsige episoder og udtalelser.
- Skolen, kammerater, det modsatte køn.
- Fremtidsplaner.
- Ros, formaninger, gode ønsker.

A-3. Valg af melodi

Et sted på Færøerne boede der en dame, som var en flittig leverandør af festsange. I årevis brugte hun den samme melodi ved alle lejligheder, nemlig "Hør min sang, du klare aftenstjerne".

Jeg selv har præsteret i en sæson at skrive 25 konfirmationssange på "En sømand har sin enegang" - næsten uden at gentage mig selv. Valg af melodi behøver altså ikke at være det helt store problem.

Til mine sangkunder har jeg liggende en maskinskrevet liste med 30 melodiforslag.

Mange populære melodier er sådan indrettet, at de virker lette, men i virkeligheden slet ikke egner sig til fællessang - enten fordi de indeholder vanskelige steder, eller fordi folk alligevel ikke kan huske dem rigtigt.

Det sikreste er at vælge en melodi, som har været brugt med succes ved andre fester, og som man kan gå ud fra at hele selskabet kan synge med på. Deltagernes alder spiller en rolle her.

Det er nemmest at skrive på melodier med lange linjer, fordi man så har færre rimord at tænke på. Det giver spillerum, til at vende og dreje hver sætning. Det er også en fordel, hvis melodien indeholder mange **ens** linjer, fordi man så kan bytte om på linjerne imens man skriver.

En sang, der har været let at skrive, kan vække lige så megen lykke som en vanskelig.

Hvis Anne Marie skal nævnes ved navn, så lad være med at vælge "En sømand har sin enegang" - navnet kan ikke placeres noget sted i sangen, uden at betoningen bliver kunstig.

De fleste navne kan lægges ind i melodien "Jeg elsker den gamle den vaklende rønne", uden at de får en forkert betoning.

Melodierne "Marken er mejet" og "Kasper og Jesper og Jonatan" er særlig gode, hvis der er mange navne med vidt forskellig betoning.

Andre ting, der har indflydelse på valget, er:

- Sangens emne og stemning.
- Årstiden.
- Hovedpersonens væremåde, interesser eller melodismag.
- Vigtige ord eller navne, som gerne skal nævnes i sangen.

I enkelte tilfælde har jeg skiftet melodi for hvert vers:

vers 1 på "Jens Vejmand",
vers 2 på "I skoven skulle være gilde",
vers 3 på "I en kælder sort som kul",
vers 4 på "Fra Engeland til Skotland", og
vers 5 på "Dengang jeg drog af sted".

A-4. Sangens opbygning

Jeg starter altid med at lave en grov disposition, når jeg skal skrive en festsang. Stoffet indpasses i logiske afsnit. I heldige tilfælde lægger stoffet i sig selv op til en helt unik synsvinkel at skrive ud fra - måske også en speciel melodi, evt. med refræn.

Dispositionen er ikke noget jeg følger slavisk, men kun en støtte. Man kan lave om på sin disposition undervejs.

En af mine venner besøgte en dag en gammel sangskriver for at få skrevet en festsang. Manden stillede nogle spørgsmål - om anledning, melodionske osv. - og skrev ned undervejs. Efter en halv times snak syntes min ven, at nu måtte der være nok at skrive om, og spurgte hvornår sangen kunne være færdig. - Jamen, den er da her, sagde manden og rakte papiret frem. Han havde skrevet 12 vers på "Jeg er havren", efterhånden som han fik oplysningerne til dem.

For ham var en disposition overflødig.

Jeg selv bruger typisk 4 timer, foruden samtalen, til at skrive en traditionel festsang.

For det meste lader jeg verslængden bestemme antallet af vers. Næsten enhver af mine sange kan stå på et A4-ark udskrevet med letlæselig skrift og almindelig linjeafstand - svarende til 7 vers på "En sømand har sin enegang". Mange skriver længere sange.

Hvis jeg ikke er helt fortrolig med melodien, laver jeg enten et maskevers eller en rytmeskabelon - altså en analyse af melodien - før jeg begynder på versene.

Mange sangskrivere har et stort lager af udklip fra blade og aviser liggende, til at illustrere deres festsange med. Andre tegner selv - for en bestemt pris pr figur.

Nogle kan levere sangen fotokopieret (efter at første eksemplar er godkendt af kunden) på valgfri papirfarve, eventuelt foldet som en bog og med tryk på begge sider - eller rullet sammen og anbragt i en sangskjuler.

Jeg selv leverer for det meste sangen i et enkelt, maskinskrevet eksemplar - og overlader illustrationer, fotokopiering og fremstilling af sangskjuler til kunden.

Man kan købe færdige festsange, hvor man evt. kun behøver at skifte et navn ud - så ligner det en sang skrevet til lejligheden.

Mange af disse "købesange" er bygget utraditionelt op:

I en af sangene lægger man værten ord i munden, så han skamroser sig selv. En anden sang bliver leveret med forskellige genstande, som fødselaren skal iføre sig efterhånden som de nævnes: papnæse, store ører osv. En tredje sang kræver, at hver af festdeltagerne har et tændt stearinlys - som de i løbet af sangen bærer hen foran sølvbrudeparret.

Man møder også utraditionelle lejlighedssange:

En sang, der er lavet som et revynummer, måske med to optrædende der har øvet sig i forvejen. Så behøver rytmen ikke at være helt perfekt.

Eller en sang, der er skrevet sådan, at slutlinjen i hvert vers skal synges af fødselaren selv. Det kræver at fødselaren ikke er genert.

Et **refræn** er også noget specielt. Et refræn eller omkvæd er et stykke tekst, der går igen i hele sangen - måske med en lille ændring hist og her.

Man kan indlægge et refræn i enhver sang. Hvis hvert eneste vers starter med hovedpersonens navn, så er navnet et refræn.

Refræn'et kan også være en enkelt linje, der skal rime på noget nyt hver gang. Så gælder det om at skrive det, så det er let at rime på.

Refræn'et må ikke udgøre hovedparten af sangen. Når jeg skriver en refrænsang på "Sov dukkelise", hvor hvert vers fylder fire linjer og refræn'et er ligeså langt, indsætter jeg kun refræn'et for hver to vers. Hvis melodien er "Til pinse når skoven er frisk og grøn" bibeholder jeg kun et enkelt af de mange "tralala" - og erstatter resten af refræn'et med en ny tekst hver gang.

Den rimede **tale** er en genre for sig. Her er formen mere fri end i en sang. Man kan blande lange og korte linjer imellem hinanden og skifte rytme når man vil. Taleren skal have øvet sig - sådan at talen bliver fremført tydeligt og selvsikkert, uden at øjnene er klæbet til papiret hele tiden.

A-5. Sprogstil

Det er ikke muligt at udtrykke enhver tanke præcist i en sang. Man er nødt til at indgå kompromiser imellem form og indhold. Der findes ikke altid en sætning, der passer både i mening, betoning og rim.

Temmelig tit modtager jeg stof til en sang, skrevet med omvendt ordstilling - som om afsenderen tror, det er en hjælp ved sangskrivningen. Men omvendt ordstilling er for mig altid en nødløsning - noget der såvidt muligt bør undgås i den færdige sang.

I de vers, jeg selv er mest tilfreds med, falder hver sætning naturligt og mundret, betoningen passer hele vejen igennem, og alle rimene er helt korrekte. De lyder faktisk, som om de har skrevet sig selv. Kun jeg ved, hvor meget sved de har kostet.

Sproget kan gøres **livligt** ved hjælp af sprogløster - citater fra sangens originaltekst, billeder, sammenligninger, slang, bogstavrim - og fagudtryk der har med hovedpersonen at gøre. Selv om folk ikke direkte bemærker en finesse, opfatter de ubevidst en ekstra kvalitet.

Lad hver linje fortælle noget nyt. En linje, der blot gentager den foregående med andre ord, virker uopfindsom.

Brug den passive form så lidt som muligt. Det virker mere levende, at mosters hund **bed** konfirmanden, end at konfirmanden **blev bidt** af hunden.

Hvis du virkelig vil gøre sangen levende, så undgå enhver forekomst af ordene **være, er, var** og **været**. Det er et kæmpe arbejde at omskrive ud fra dette råd - men det lønner sig altid.

Undgå at **vildlede** sangkoret. Visse ord kan udtales med et varierende antal stavelser - f.eks. FERIE, RADIO og FAMILIE.

Eksempel - et bryllupsvers på melodien "Katinka":

Version 1. "Familien har budt dig velkommen hertil."

Version 2. "Familien bød dig velkommen hertil."

Uanset hvilken version man starter verset med, vil halvdelen af selskabet synge det første ord anderledes end sangskriveren har tænkt sig. Sådanne ord kan med fordel anbringes nær slutningen af en linje.

Undgå tvetydige sætninger. Stemningen falder, hvis festdeltagerne kommer i tvivl om hvad det er de sidder og synger.

Tegnsætningen skal fremme forståelsen - og støtte sangkoret. Jeg bruger meget en tankestreg til at markere et lille ophold.

Efter min mening er det frådseri at bruge:

- en tankestreg for hvert tredje ord -
- tre udråbstegn i træk -
- og (for det meste) komma i slutningen af en linje.

A-6. Rytme

Man finder rytmen i en verslinje ved at læse linjen op og hele tiden OVERDRIVE betoningen. Det kaldes at SKANDERE.

Hvilke stavelser skal udtales med eftertryk - og hvilke skal udtales med svag betoning? Det er det det drejer sig om.

Se her et eksempel - hvor rytmen er noteret:

Den GANG jeg DROG af STED.
da dum da dum da dum.

Linjen kan selvfølgelig læses på flere måder. Men det er den viste måde, der passer med melodien - og derfor også den måde, vi benytter her.

Man kan godt komme i tvivl om, om en stavelse skal være med **stærk** eller svag betoning. Så bruger man den tommelfingerregel, at der altid er tryk på hver **anden** eller hver **trede** stavelse. Aldrig to trykstærke stavelser lige efter hinanden.

I visse originale sange passer teksten ikke helt til melodien. Men en festsang skal være nem at synge - derfor skal sangen skrives efter melodien, ikke efter den originale tekst.

Et eksempel: "I skoven skulle være gilde." Her passer første linje ikke med melodien - der er nogle ekstra stavelser, som man må jappe henover. "I skoven var der gilde" - ville passe bedre: da dum da dum da dum da.

I tredje linje bliver der problemer igen. "Som jo så gerne vi-ille." Man er nødt til at trække ordet, når man synger. I mine egne sange undgår jeg helst dette. "Som altid vældig gerne vil" - kunne bedre gå an. Dermed forsvinder der godtnok et rim. Men det gør egentlig ikke noget. Sangen bliver bare lettere at skrive.

De ord, man bruger i sangen, skal helst anbringes på steder hvor de vil blive sunget med samme betoning som man udtaler dem med.

Prøv at skandere følgende bynavne:

- 1) Varde, Rørvig, Nyborg
- 2) Kruså, Hadsund, Korsør
- 3) Svaneke, Hundested, Odense
- 4) København, Åbyhøj, Albertslund
- 5) Juelsminde, Herfølge, Ruds-Vedby

De fem linjer udgør hver for sig en lille familie af bynavne, der har samme betoning.

A-7. Maskevers

Osvald Helmuth fortæller i sine erindringer, at de tre første vers i Arvid Müllers revytekst "Vi har det, åh, åh" kun var ment som MASKEVERS. Osvald syntes dog så godt om dem, at han bad om to "maskevers" mere - og så var visen hjemme.

Et maskevers er normalt ikke noget, der skal synges. Et maskevers er kun en skabelon, der fortæller forfatteren hvordan teksten skal bygges op - rytmemæssigt. I mange tilfælde kan man bruge et af versene i den originale sang som maskevers. Man kan også selv flikke noget sammen.

Se på teksten til "I skoven skulle være gilde". Her kan man ikke bruge originalteksten som maskevers. Alle versene har forskellig rytme. De rimer også forskelligt.

En "doven" løsning vil være følgende maskevers:

```
I skoven var der gilde - det var den gamle ørn  
som aldrig gik af vejen for at glæde sine børn.  
Og salen skulle pyntes - hvor gildet skulle stå.  
/: Med ædelgran og skvalderkål og fine blomster blå. :/
```

Alle de rim, der ikke er strengt nødvendige - de er fjernet. Desuden har man opnået, at sangen er opdelt i to ens halvdele. Det gør det nemt at bytte om på linjer, imens man skriver.

Man skal ikke have dårlig samvittighed over at vælge den "dovne" løsning. En sang behøver ikke at være gennemrimet for at blive godt modtaget.

A-8. Rytmeskabelon

**En RYTMESKABELON er et maskevers, skrevet som stenografi.
Hver betonet stavelse skrives som en tankestreg, og hver ubetonet stavelse skrives som en prik (eller en bue).**

Rytmeskabelonen for "I skoven skulle være gilde" ser således ud:

```

.....  .....  a
.....  .....  a
.....  .....  b
/: .....  :/  b

```

Bogstaverne fortæller, at første og anden linje rimer sammen, og at tredje og fjerde linje rimer sammen. Fjerde linje gentages - men vil man hellere lave en ekstra linje i stedet, kan man bare ændre skabelonen.

Den traditionelle rytmeskabelon er en god hjælp, når det drejer sig om at notere ned, hvordan verslinjerne skal se ud.

Rytmeskabelonen må dog **udbygges**, hvis den virkelig skal kunne erstatte "den indvendige sang".

Lad os engang se på de to melodier "Tørresnoren" og "Nu går våren gennem Nyhavn".

Rytmeskabelonen for de to melodier er fuldstændig ens.

Derfor **kan** enhver sang, som er skrevet på "Tørresnoren", også synges på "Nu går våren gennem Nyhavn". Og omvendt.

Men sangen vil ikke altid lyde lige godt på begge melodier.

Problemet kan illustreres med følgende startlinje på en konfirmationssang, skrevet på "Nyhavn":

```

Ole, HJERTelig tilLYKke -
hav en GOD konfirmaTION!

```

Linjen ville lyde mere konstrueret på "Tørresnoren":

```

Ole, hjerteLIG tillykke -
HAV en god konFIRmation!

```

Det modsatte gælder denne linje, skrevet på "Tørresnoren":

```

HJERTelig tilLYKke, Ole -
DU er konfirMERet nu!

```

Den vil lyde kunstig, hvis melodien er "Nyhavn":

HjerteLIG tillykke, Ole -
du er KONfirmeret NU!

Forklaringen er den, at visse af de trykstærke stavelser i de to melodier er **ekstra** trykstærke.

Jeg bruger tegnet "+" til at markere disse ekstra stærkt betonedede stavelser.

Når rytmen først er noteret på traditionel måde (vha. tegnene "·" og "-"), er det jo nemt at ændre nogle minusser til plusser.

Den **udbyggede** rytmeskabelon for "Nyhavn" består af linjer, der ser sådan her ud:

Nu går våren gennem Nyhavn
- · + · - · + ·

fra Shanghai og til kahyt
- · + · - · + ·

Den **udbyggede** rytmeskabelon for "Tørresnoren" ser sådan ud:

Tørresnoren, tørresnoren
+ · - · + · - ·

den er gårdens poesi
+ · - · + · -

Generelt vil en verslinje, hvor hver anden stavelse er trykstærk og hver anden stavelse er tryksvag (f.eks. "Tørresnoren" og "Nu går våren gennem Nyhavn") ofte være sådan indrettet, at **hver anden** af de trykstærke stavelser er **ekstra** trykstærk.

Kommer jeg i tvivl om, hvilke stavelser der er **ekstra** trykstærke, prøver jeg at indsætte ordene **telefax** og **telefon**: Hvor i verset passer de bedst ind?

Det er svært at skrive en tekst, der fuldstændigt er i overensstemmelse med den udbyggede rytmeskabelon. Men de steder i en sang, hvor det er helt tydeligt, at en simpel ordombytning vil få en linje til at lyde bedre - ja, der kan man jo lige så godt gøre det.

Bemærk, at den udbyggede rytmeskabelon er undertegnedes eget påfund. Emnet findes derfor kun beskrevet her.

Forslag til øvelse: [Vers om indhold](#)

B-1. Rimtyper

Når man første gang hører den gamle sang "Solskin ombord", tror man hele tiden at man ved hvad der nu kommer - fordi teksten lægger op til et forudsigeligt rim. Men melodien cykler bare videre. Sangen er skuffende morsom, simpelt hen fordi der aldrig kommer noget rim.

Rimet er en så vigtig bestanddel af den traditionelle sang, at sangskrivere også kaldes rimsmede.

I de fleste tilfælde afspejler den originale tekst, hvor rimene bør placeres i festsangen. Men hvis jeg synes, at originalteksten halter lidt - så bestræber jeg mig på at finde en løsning, der lyder bedre.

Man kan komme ud for melodier, hvor ikke 2 men 3 linjer skal rime på hinanden. Hvis der derimod er 4 linjer, der rimer sammen - så kan man altid behandle dem som 2 forskellige rimpar.

Som vi har set - i forbindelse med "I skoven skulle være gilde" - kan den "dovne" sangskriver somme tider **udelade** nogle rim.

Er man i det "flittige" hjørne, kan man også **tilføje** rim - som i følgende maskevers og rytmeskabelon til "Nu går våren gennem Nyhavn":

Ørnen kalder på sin mage, - . + . - . + .	A
den gør ingen kat fortræd. - . + . - . +	b
Når den får en sukkerkage - . + . - . + .	A
flyver den så rask af sted. - . + . - . +	b
Her er ingen sure miner, - . + . - . + .	C
her er ingen vrede ord. - . + . - . +	d
Har du mange appelsiner, - . + . - . + .	C
lad os spise dem i kor. - . + . - . +	d

Antallet af rim er her fordoblet i forhold til originalsangen, og der rimes hele tiden "overkors".

Det er ikke tilfældigt, at der er brugt store bogstaver i A- og C-linjerne, og små bogstaver i b- og d-linjerne:

Store bogstaver markerer **tostavelser** rim - og små bogstaver markerer **enstavelser** rim.

En tredje, mere sjælden type rim er **trestavelser** rim - som i følgende kendte linjer:

Sneflokke kommer vrimlende,
 . + . - . + . . Aa

hen over diger trimlende.
 . + . - . + . . Aa

Trestavelser rim markeres med et stort plus et lille bogstav.

Efter min mening kunne man nu godt vælge at opfatte rytmen i melodien anderledes - så der kan bruges enstavelser rim, svarende til følgende maskevers og rytmeskabelon:

Oh ve, det er et ragnarok
 . + . - . + . - a

når snefnug ramler ned i flok.
 . + . - . + . - a

Forslag til øvelse: [Betonet eller ej](#)

B-2. Stødtone

Begrebet STØD (stødtone) findes i Cockney-engelsk og dansk og ikke i ret mange andre sprog. Et stød er en særlig lukkelyd.

Se på rimet SOLEN SKINNER / RØDE KINDER. Det er et helt korrekt rim - bortset fra at SKINNER på rigsdansk udtales med stød, mens KINDER udtales uden stød.

Stødet bruges ikke ens i hele landet. Der går en stødgrænse øst-vest igennem Sjælland nord om Fyn og videre tværs igennem Jylland. Syd for stødgrænsen bruger man slet ikke stød.

De forskellige dialekter, som bruger stød, bruger dem heller ikke i de samme ord. En djurslænder bruger ikke stød i ordet STØD - en nordsjællænder gør.

Der er delte meninger om, hvorvidt man bør tage hensyn til stød eller ej, når man skriver sange.

Jeg selv rimer gladeligt "far og mor" på "stol og bord". Andre mener, at sangen så kommer til at lyde som om den er skrevet for fynboer.

Mange ord kan udtales på flere måder. Og lidt overbærenhed kan man vel forvente.

Men det er en fordel at man er klar over, at begrebet stød findes. For i det øjeblik man har valget imellem to rimord, hvoraf det ene har stød og det andet ikke - hvorfor så ikke vælge det, som **alle** kan godkende?

Nogle ord har både et stød og en **forlængelse**. Sammenlign ordet STEN med ordet IND. STEN udtales lidt længere - som **ste-en**.

Find også ud af, hvilke af følgende ord der er uden stød - med stød - og med stød plus forlængelse:

- 1) stud-ud-skud
- 2) lang-bang
- 3) fil-ild
- 4) gren-spænd-ven
- 5) syl-byld

Forlængelse **uden** stød bruges mest, hvor man udelader et afsluttende E i udtalen:

PISKEFLØD' - SIDERUD' - PERLEHØN' - ENGELSKTIM'.

Man kan synes, at sådanne ord ikke virker så "fint" i en sang - men rent faktisk taler man jo sådan.

Forslag til øvelse: [Stød eller ej](#)

B-3. Vokaloversigt

Hvordan en vokal udtales, afhænger af, hvilket ord den indgår i, og hvilken landsdel man bor i. Mange ord kan oven i købet udtales på flere måder, der lyder lige godt.

Herunder er opstillet en oversigt over alle danske vokal-lyde.

Bemærk, at bogstavet R foran eller efter en vokal ofte vil farve vokalen mørkere.

Vokal	Kort m/stød	Kort u/stød	Lang m/stød	Lang u/stød
I	snild	kilde	smil	strigle
E	pastil	skille	mel	sele
Æ	fjeld	drille	sjæl	kæle
A1	knald	sprælle	hval	tale
A2	skrald	tralle	jarl	morale
Y	skyld	hylde	asyl	prygle
Ø1	skyl	mølle	smøl	køle
Ø2	krøl	krølle	brøl	brøle
Ø3	drøm	strømme	spørg	sørge
U	omkuld	rulle	fugl	kugle
O	bro	snurre	fjog	bore
Å1	skum	rumme	skrål	tåle
Å2	tom	holde	enorm	storme

Forslag til øvelser: [Den rigtige vokal](#) og [Kort eller lang vokal](#)

B-4. Rim på jysk

Hvis man har lyst til at rime på jysk, bliver udvalget af rimord lidt større end ellers.

For det første er der massevis af ord, som man har lov til at udtale på flere måder.

Eksempel: haft -> haft, haw, hat.

Og for det andet kan det samme jyske ord have flere betydninger.

Eksempel: løgn, løbet, levn, levende -> løwn.

Herunder er opremset en række observationer, der kan bruges som inspiration.

Ændring af konsonant (medlyd):

b -> w
 skib, køb, råb -> skiw, køw, råw

f -> w
 skaft, loft, løft -> skawt, lowt, løwt

g/j -> w
 slag, høj, tøj -> slaw, høw, tøjw

k -> w/j
 saks, heks, koks -> saws, hæs, kåws

v -> w
 lave, skrev -> law, skrøw

bt -> ft
 tabt, købt, råbt -> taft, køft, råft

d -> j
 glad, kød, gud -> gla'j, kø'j, gu'j

Ændring af vokal (selvlyd):

ar -> å
 barn, farlig -> bår'n, fåle

e -> ø
 blevet, revne -> bløwn, røwn

i -> y
 skriv, alligevel -> skryw, allywl

o -> a
 slog, tog -> slaw, taw

o -> u
 stor, god -> stur, gur

o -> ø
 vogn, skoven -> vøwn, skøwn

y -> øj
 by, påny -> bøj, pånøj

ø -> y
 køre, høre -> kyre, hyre

B-5. Kreative rim

Visse typer rim vil af nogle mennesker blive opfattet som "ikke helt fine i kanten". Andre vil opfatte dem som smarte og kreative.

Nogle af disse rim er dannet ved at SAMMENTRÆKKE ord - udelade et eller flere bogstaver - for at få rytmen til at passe.

I nogle tilfælde vil en god sammentrækning give sangen et ekstra pift - i andre tilfælde vil forkortelsen virke kunstig. Som altid er det op til rimsmeden at vurdere, hvad der lyder bedst.

Hvis et ord indeholder et tryksvagt -RER, kan man næsten altid forkorte ER væk.

F.eks. kan myrerne - sagføreren - lærernes
forkortes til myr'ne - sagfør'n - lær'nes.

I eksemplerne herunder er det hver gang et tryksvagt E, der er udeladt.

Bemærk, hvordan man vha. sammentrækning kan få ordene

lune - fyre - bremse - lærte

til at rime på

stuen - skyer - græmmes - været.

-E

lune	-> lun'
fyre	-> fyr'
bremse	-> brems'
lærte	-> lært'

-EN

stuen	-> stu'n
-------	----------

-ER

skyer	-> sky'r
-------	----------

-ES

græmmes	-> græm's
---------	-----------

-ET

været	-> vær't
-------	----------

-EDE

gryede, syede	-> gryed', syed'
	/ gry'de, sy'de
	/ gry'd', sy'd'

-ELIG

lykkelig	-> lyk'lig
udtrykkelig	-> udtryk'lig

-ELSE

beføjelse	-> beføjels'
	/ beføj'lse
	/ beføj'ls'
fornøjelse	-> fornøjels'
	/ fornøj'lse
	/ fornøj'ls'

-ENDE, -ENE

styrende, dyrene -> styrend', dyren'
 / styr'nde, dyr'ne
 / styr'nd', dyr'n'

-ERE

sejere, gadefejere -> sejer', gadefej'er'
 / sej're, gadefej're
 / sej'r', gadefej'r'

-EREN, -ERNE

datteren, skatterne -> datter'n, skattern'

-ESTE

tjeneste, pæneste -> tjenest', pæn'est'
 / tjen'ste, pæn'ste
 / tjen'st', pæn'st'

Det er almindeligt at anbringe en apostrof, hvor et eller flere bogstaver er udeladt. Det er dog min mening, at apostroffer tit er overflødige. I de sange, jeg selv skriver, bruger jeg dem kun, når jeg mener de er nødvendige for forståelsen.

I både nye og gamle sange ser man andre eksempler på kreative rim.
 Se engang på disse **enstavelses** rim:

svigersøn - malingen
 leksikon - moderen
 uden for - skillinger
 hvidt og rødt - køkkenet
 alle vi - underlig

Der rimes her på **endelser**, der normalt opfattes som tryksvage: -EN, -ER, -ET, -LIG.

Man ser også kreative **tostavelses** rim, der er dannet ved hjælp af to ord, som her:

melodien - kan du li'en
 ruder - gå ud å'
 forstået - du må få'et
 ansvarlig - moral i
 morsom - ord som

Også disse rim fremkommer næsten altid i forbindelse med tryksvage endelser som -EN, -ER, -ET, -LIG, -SOM.

Forslag til øvelse: [Den rigtige endelse](#)

B-6. Rimkvalitet

Det er udtalen, ikke stavemåden, der afgør om et rim er korrekt. For eksempel rimer GÆST på BEDST - mens det ville være en parodi at rime PÅSKE på MÅSKE.

Skal man finde et rim på ordet ÆBLEKINDER, finder man først **rimdelen** af ordet. Rimdelen er altid slutningen af ordet - fra og med den sidst betonedede stavelse - altså her KINDER, som har **startlyden** K - og rimlyden INNER.

To ord rimer på hinanden, hvis rimdelen af ordene har **forskellig** startlyd - og **samme** rimlyd.

I en af vores julesange rimer TRAVE på JULEGAVE. Det er ikke et rim, jeg selv ville bruge - undtagen som nødløsning. Derimod kunne jeg godt finde på at lade TRAVE rime på LARVE - selv om min rimordbog er uenig.

I børnesange og i popsange støder man nu og da på **halvrim** - ordpar, hvor de to ord har hver sin rimlyd:

NØRREGADE/SUKKERKAGE	(rimlyd: ADE/AGE).
DRENG/IGEN	(rimlyd: ÆNG/ÆN).
TOGETHER/FOREVER	(rimlyd: ÆDER/ÆVER).

Jeg undgår helst at bruge halvrim i mine sange.

Oven i købet undgår jeg - for ikke at blive mistænkt for at være uprofessionel - også halvrim på de steder i verset, hvor jeg af "dovenskab" har udeladt et rim i min rytmeskabelon.

En anden ukorrekt rimtype er det **identiske** rim, hvor rimdelen af ordene er ens:

FLÆSKESVÆR/SVÆRD	(rimdel: SVÆR).
STATIV/PERSPEKTIV	(rimdel: TIV).
VISION/NATION	(rimdel: SJON).

Her følger nogle rim-eksempler med kommentarer:

STILLE/LILLE og RYGGEN/MYGGEN: er brugbare rim, men kun som nødløsninger - fordi vokalerne udtales forskelligt.

HER/VÆRD: er et korrekt rim, men ikke alle steder i landet.

MORGEN/DOVEN: kræver god vilje for at opfattes som korrekt rim.

AFSTAND/HUSMAND og NYTÅR/TILSTÅR: er ikke korrekte rim, fordi man behandler et TOSTAVELSESRIM, som om det kun skal rime på sidste stavelse.

TILSTAND/VILDMAND: er et tostavelserim, hvor hver stavelse rimer for sig. Ikke

korrekt, men virker humoristisk.

FEST/GÆST: er et korrekt rim - men pas på: De to ord tilhører samme begrebsverden, og frister derfor sangskriveren til at gentage sig selv.

DAG/FLAG: er et ubetænksomt rim at bruge, fordi halvdelen af sangkoret vil udtale DAG som DA ' - og derfor kommer til at rime forkert.

FLAG/DAG: er bedre, fordi sangkoret automatisk vil synge så det rimer.

Forslag til øvelser: [Halvrिम](#) og [Identiske rim](#)

B-7. Mini rimordbog

En rimordbog er et nyttigt redskab, når det handler om at finde de helt rigtige rim til festsangen. Somme tider bruger jeg - hvis jeg ikke har min almindelige rimordbog ved hånden - en hjemmelavet MINI-RIMORDBOG, som er på størrelse med et visitkort. I denne oversigt opremses de almindeligste konsonant-sammensætninger, som en stavelse kan starte med på dansk:

b	spj	sm	pr
d	sj/ch	n	spr
f	tj/ch	fn	tr
g	stj	gn	str
h	k	kn	vr
j/hj	sk	sn	s
bj	l	p	t
dj	bl	sp	st
fj	fl	r	v/hv
gj	gl	br	dv
kj	kl	dr	kv
skj	pl	fr	skv
mj	spl	gr	sv
pj	sl	kr	tv
	m	skr	

Hvis jeg nu skal finde et rim på ordet BLØD, så isolerer jeg først rimlyden ØD - som er et udmærket rimord i sig selv - og derpå vil en gennemgang af listen give mig ordene:

bød, død, fød, gød, jød, mjød, kød, skød, lød, flød, glød, mød, nød, snød, rød, brød, (frøet,) grød, skrød, sprød, (strøet,) sød, (tøet,) stød

Listen giver mig dog ikke - modsat rimordbogen - længere ord som:

underbød, hjernedød, bankekød, (piskeflød',) gennembrød, havregrød, fortrød, forsød, sammenstød

Hvilke rimord kan man finde ved hjælp af Mini-Rimordbogen, når ordet er SPRANG?

Forslag til øvelse: [Bogstavrim](#)

B-8. Om rim i sange

Når jeg een gang har bestemt mig for, hvor rimene skal placeres i en sang - så fastholder jeg beslutningen. Enkelte steder i sangen kan jeg dog godt finde på at indlægge et ekstra rim. Men aldrig i første vers - fordi deltagerne så vil opbygge en forventning, som gør at de bliver skuffet i resten af sangen.

I mange festsange er start- og slutverset forudsigelige - det ligner banalt genbrug. Man kan undgå denne virkning ved at bruge rim, der tydeligt er lavet til lejligheden - for eksempel rime på hovedpersonens navn.

Et rim virker mest slående, når rimordene er lydmæssigt så **ens** som muligt - og betydningsmæssigt så **forskellige** som muligt. Lad ikke altid et navneord rime på et andet navneord - det virker tit bedre at rime på et udsagnsord eller et tillægsord.

Er der flere rimpar i samme vers, bør de også være afvekslende: Skift imellem vokalerne. For eksempel lyder det fantasiløst, når HAN/KAN efterfølges af GLAD/BAD.

Ikke alle linjer i en sang kan være lige heldige. Se dette eksempel fra en sang på "Jeg er havren":

Når du gik og støved møbler af -
var der altid sang på læben, ja.

Her er det ikke indholdet, men selve rimet, der virker letkøbt. Ordet JA virker som et fyldord, der er klistret på for rimets skyld.

Man kan forbedre verset lidt ved at bytte om på linjerne:

Der var altid sang på læben, ja -
når du gik og støved møbler af.

Det er tit en god ide at gemme den bedste linje til sidst.

Forslag til øvelse: [Vers om rim](#)

C-1. Vers om indhold

**Brug daglig tale i stedet for omvendt ordstilling og smarte vendinger. -
Og undgå at vildlede eller mystificere sangkoret.
Det er budskaberne i disse vers.**

ØVELSE:

Hvilke steder i sangen illustrerer den sit eget budskab?

Melodi: I skoven skulle være gilde

I vers på flere måder
hver sætning vendes kan.
Når rim og rytme kræver det
et *omvendt sprog* går an.
At undgå det i reglen
en fordel er bestemt.
Men dét at bruge lutter
daglig tale ej er nemt.
En mundret formulering
kræver sved, og det' jo slemt.

At "*knægten spiller fodbold*"
og "*drengen går til bold*"
kan bruges helt i flæng, må siges
med et forbehold:
Er sangen fra en anden
så brug den andens ord.
Lad sproget lyde ægte, selv
når fristelsen er stor
til selv at være mere smart
og "*sætte dine spor*".

Den gammeldags teknik med
at *træ-ække* et ord
er ikke *in*, nu skriver man
på højere *niveau'r*.
Det' meget mer moderne
at *snup'* en *stavels'* af.
Fornemmels' for det talte sprog
er altid godt at ha.
Og det har fler poeter fattet
be-edre i dag.

Gør al din tale *klar*, så - man fatter hvert et ord.
At kvæde *halve viser* gi'r et ubegejstret kor.
Lad aldrig koret være - i tvivl om, hvad du vil.
Med *ferie* og *fa-mi-li-e* bli'r rytmen sat på spil.
Hvis nogen synger fejl, så har du lokket dem dertil.

Som første del af rimet
bør ikke vælges dag:
Med *flag* såvel som *shah*

kan dette rim jo rundes af.
Det gængse rim består af
et oplæg og et svar.
Hvis rimet virker *søgt*, så prøv
at bytte dette par.
Lad ikke det, du slutter med
vær' fyldstof, hva' behar?

Hvert sted i melodien
skal rytmen ha respekt.
Og så kan ikke alle ord
indpasses helt perfekt.
At ordets egen rytme
med vold *tilrettes* må
er noget du som rimsmed for
det meste bør *undgå*.
Vær åben for *udskiftning* af
det ord du først kom på.

Et *maskevers* kan hjælpe
poeten ved at gi'
et rids af rim og rytme i
den valgte melodi.
"I skoven var der gilde"
som start man kunne ta'.
Er teksten i den kendte sang
okay, så skriv den af.
Og understreg de stavelser
der meget tryk skal ha.

C-2. Betonet eller ej

Når en sanglinje har tryk på **SIDSTE** stavelse, er der tale om et **ENSTAVELSE**S rim (også kaldet et "mandligt" rim).

Når en sanglinje har tryk på **NÆSTSIDSTE** stavelse, er der tale om et **TOSTAVELSE**S rim (også kaldet et "kvindeligt" rim).

Nogle af ordene i denne øvelse bør bruges som **enstavelses** rimord.
Resten bør bruges som **tostavelses** rimord.

Find 13 rigtige: Hvilken stavelse er *mest* betonet?

- 1 an-grib: an   grib
- 2 bag-vendt: bag   vendt
- 3 be-kendt: be   kendt
- 4 gen-stand: gen   stand
- 5 blom-ster: blom   ster
- 6 bun-ken: bun   ken
- 7 fi-dus: fi   dus
- 8 for-tand: for   tand
- 9 for-stand: for   stand
- 10 hen-ter: hen   ter
- 11 an-komst: an   komst
- 12 til-stand: til   stand
- 13 hen-syn: hen   syn

C-3. Stød eller ej

STØD i ord er oftest uden betydning i en sang, også selv om man rimer på ordet.

Det er dog en fordel at kende begrebet.

Find 13 rigtige: Hvilke stavelser har *stød*?

- 1 an-grib: an grib
- 2 on-ke: on ke
- 3 be-kendt: be kendt
- 4 gen-stand: gen stand
- 5 blom-ster: blom ster
- 6 bun-ken: bun ken
- 7 bæn-ken: bæn ken
- 8 for-tand: for tand
- 9 for-stand: for stand
- 10 vin-ter: vin ter
- 11 an-komst: an komst
- 12 glans-fuld: glans fuld
- 13 hen-syn: hen syn

C-4. Den rigtige vokal

*De fleste har en fornemmelse af, hvornår vokalerne i to ord er identiske. Men især i gode gamle danske sange og salmer har versemagerne haft en overdreven respekt for det skrevne ord. Således rimer man glad *raske på vaske - og dig på rig - fordi: "Det ser jo rigtigt ud på tryk" ...**

Om to ord rimer på hinanden, afhænger kun af, hvordan de udtales.

Find 13 rigtige: Hvilket ord rimer på det første?

1 VIOL:	☐ lysegul	☐ stol	☐ bål
2 VÆGTE:	☐ benægte	☐ sigte	☐ rakte
3 PÅNY:	☐ forbi	☐ bly	☐ skru
4 CEMENT:	☐ blindt	☐ vendt	☐ kant
5 BØJE:	☐ sløje	☐ veje	☐ låge
6 VISIT:	☐ tæt	☐ hvidt	☐ byt
7 SPARK:	☐ stærk	☐ mark	☐ stork
8 FORSTAND:	☐ brand	☐ hen	☐ vand
9 DYRE:	☐ mure	☐ myre	☐ svire
10 BADER:	☐ gader	☐ steder	☐ grader
11 BESTÅ:	☐ gro	☐ skrå	☐ snu
12 FARCE:	☐ dase	☐ bagage	☐ karse
13 BANAN:	☐ gren	☐ altan	☐ kran

C-5. Kort eller lang vokal

Det er "god latin" at tage hensyn til vokalens længde, når man rimer. Du må selv vurdere, hvornår dette hensyn kan fraviges.

Visse steder i mine egne sange har jeg vurderet, at det var en FORDEL at fravige "det korrekte" - og altså rime en lang stavelse på en kort.

Find 13 rigtige: Hvilket ord har *lang* vokal?

- 1 : fæl   fortæl
- 2 : grene   henne
- 3 : vande   vane
- 4 : bisse   vise
- 5 : kugle   kulde
- 6 : vene   vinde
- 7 : skille   skele
- 8 : skrabe   skrappe
- 9 : venlig   renlig
- 10 : hvil   vild
- 11 : hån   stund
- 12 : brav   dav
- 13 : fadder   fader

C-6. Den rigtige endelse

En almindelig fejl i festsange er, at de to ord, som tilsammen bør danne et rimpar, har forskellige endelser. F.eks. når GADE rimer på BADER.

**Find 13 rigtige:
Hvilket ord rimer på det første?**

1 DRAMA:	☐ panorama	☐ larmer
2 AVISEN:	☐ spiser	☐ prisen
3 STAKKEL:	☐ kakkell	☐ vakle
4 REGNING:	☐ tegning	☐ forsegling
5 BØJLE:	☐ nøgle	☐ højre
6 BEDRE:	☐ fædre	☐ steder
7 VINDE:	☐ kinder	☐ minde
8 HÅBER:	☐ åben	☐ dråber
9 UDEN:	☐ ruden	☐ puder
10 BADER:	☐ hader	☐ blade
11 BESTÅET:	☐ kåret	☐ skrået
12 TRAKTORER:	☐ gjorde	☐ moret
13 TUNGE:	☐ sjunge	☐ runger

C-7. Halvrim

HALVRIM bør undgås. Det er rim som BAGER/GADE og den slags. Der er altid tale om, at to FORSKELLIGE konsonanter opfattes som ENS - men kun for den ukyndige rimsmed.

**Find 13 rigtige:
Hvilket ord rimer på det første?**

- 1 PISTOL: kanon   atom   viol
- 2 VAKS: saks   takt   rask
- 3 PÅNY: dyr   sky   bryd
- 4 CEMENT: gemt   endt   hængt
- 5 IMOD: sko   flod   snog
- 6 VISIT: tip   replik granit
- 7 EKSAKT: spark   straks bragt
- 8 RAKET: hest   tæt   tekst
- 9 KLUD: brug   lur   ud
- 10 KALDT: sandt   hvalp   salt
- 11 SUND: ung   fund   sekund
- 12 KLAM: fang   stram   damp
- 13 BARRIKADE: mave   blade   snage

C-8. Identiske rim

IDENTISKE rim er ikke korrekte rim. Identiske rim har BÅDE bogstavrim og samme rimlyd. F.eks. BELAGT/FORLAGT.

**Find 13 rigtige:
Hvilket ord rimer på det første?**

1 PISTOL:	☐ lænestol	☐ viol
2 AKTION:	☐ telefon	☐ mission
3 PÅNY:	☐ sky	☐ forny
4 CEMENT:	☐ sendt	☐ element
5 KATTEØJE:	☐ nåleøje	☐ hængekøje
6 KIT:	☐ visit	☐ stakit
7 EKSAKT:	☐ sagt	☐ kontakt
8 RAKET:	☐ buket	☐ billet
9 UDE:	☐ derude	☐ rude
10 FORBEDRE:	☐ oldefædre	☐ bedre
11 BESTÅ:	☐ foregå	☐ overstå
12 SENE:	☐ scene	☐ gene
13 BARRIKADE:	☐ blokade	☐ facade

C-9. Bogstavrim

Bogstavrim er, når to ord har samme STARTLYD. F.eks. STIV/STÆRK. Bogstavrim kan tilføje et ekstra pift til en sang, men har ikke noget med de traditionelle rim at gøre.

Husk at det er **udtalen** og ikke **stavemåden** der afgør, om der er tale om bogstavrim.

**Find 13 rigtige:
Hvilket ord starter med samme lyd som det første?**

- 1 VIOL: hvalp vrimmel
- 2 NÆGTE: mægtig nyde
- 3 PAKKE: pinse plet
- 4 BLUND: blide brugt
- 5 BØJE: blød bank
- 6 KRÆVE: kjole kræfter
- 7 SPARK: stærk spille
- 8 STRAND: stikke strik
- 9 HJEM: jage hvilken
- 10 BRED: brænde blade
- 11 STÅL: skrå stork
- 12 DUM: drøn dit
- 13 TUNGE: taske tjære

C-10. Vers om rim

Hvornår rimer to ord på hinanden? - Skal man tage hensyn til stavelsernes længde, vokalens farve og brugen af stød? - Og hvordan med identiske rim, halvrim og forudsigelige rim? Det handler disse vers om.

ØVELSE:

Overvej din egen holdning til de forskellige emner.

Melodi: I skoven skulle være gilde

Som rim på genial kan
man vælge kolossal.
Og enkebal måske:
Bemærk den kortere vokal.
Er skind og ben et rim som
man helt legalt kan brug'?
Er trappe rim på skrabe og
tattoo på rendezvous
og bankekød på piskeflød'?
Ja dét bestemmer du.

På rigsdansk har vi masser
af ord der kræver *stød*.
Den fynske dialekt er kendt
som *syngende* og *blød*.
De færreste tar anstød
af *stødfejl* i en sang.
Man rimer glad med mor på stor
og Dannevang på bang.
Den gode vilje gi'r
et større rimords-sortiment.

Vokalens farve glider
fra krast og hast og rist
til vidst og sidst, og øret afgør
hvad der rimer bedst.
Fra roller via huller
og kår til kor og kur.
Fra bylder og til bøller og
så videre en tur
fra køn til grøn. Din farvesans
fortæller hvad der dur.

Ballade - kage - mave - og stop - kalot - amok
er *halvrim*, det er ord der bare ikke rimer nok.
Af børn bli'r rim som pifter - medister acceptér't.
For voksne lyder rimet seng - såmænd - bekvem forkert
fordi der bli'r en fremmed konsonant introducer't.

Forsøger du at rime
station på revision
er det et skidt forsøg:
De ender begge to på SJON.
Identisk rim det kaldes.
Teknikken den er let:
Man rimer stol på vandpistol
og klokkeslæt på slet
stativ på perspektiv og
silhuet på piruet.

Det virker forudsig'ligt
at rime fest på gæst.
Et meget mer' opfindsomt rim
er vielsesattest.
Lad datter 'n rim' på skattern',
lad formen variér'.
Lad tjenest ' rim' på pønest og
frisér på orkidé 'r.
For ord fra flere klasser kan
hinanden flot supplér'.

Der' forskel på de sange
man ser fra fjern og nær.
I Køge rimer her på ler,
i Rønde på salær.
Og nogen hilser hejsa
mens andre sir goddaw.
I landets dialekter får
man adgang til et hav
af ekstra rim som ægteskaw
og julegaw og slaw.